

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-4-84

(Muafiyet)

Karar Sayısı : 15-02/10-8

Karar Tarihi : 08.01.2015

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Dr. Ali Fuat KOÇ, Tuğba YILMAZ, Nesibe AYAN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.

Güvercin Yolu No:111-112 06560 Gazi/Ankara

(1) **D. DOSYA KONUSU:** Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. tarafından yeni kurulan garantili ikinci el traktör ve ekipman satıcılığı franchise sistemi çerçevesinde Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.'nin yetkili bayileriyle imzalanacak franchise sözleşmesine menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 31.10.2014 tarihinde giren başvuru üzerine düzenlenen 31.12.2014 tarih ve 2014-4-84/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Ön İnceleme raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; bildirim konusu "New Holland 2 İkinci El Traktör ve Ekipman Satıcılığı Franchise Sözleşmesi"nin (Sözleşme), 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında tanınan grup muafiyetinden yararlandığı sonucuna ulaşıldığı, ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

(4) Bildirimin konusu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı "İkinci el traktör ve ekipman alım-satım hizmetleri"; ilgili coğrafi pazar ise "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.2. Bildirimin Konusu

(5) Başvuru konusu Sözleşme, TÜRK TRAKTÖR'ün ikinci el traktör ve ekipman alım-satımı konusunda New Holland 2 markası ile kurmuş olduğu franchise sistemi içerisinde yer alan yeniden satıcılarla ilişkilerini düzenlemek amacıyla, bir yıllık süre için geçerli olacak şekilde hazırlanmıştır.

(6) Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş. (TÜRK TRAKTÖR) ile yetkili bayileri arasında imzalanmış ikinci el traktör ve ekipmanların alım satımına ilişkin hizmetleri düzenleyen Sözleşme çerçevesinde oluşturulan franchise sistemi kapsamında, TÜRK TRAKTÖR; New Holland 2 ismi ile yerli ve yabancı her tür markadan ikinci el traktör ve ekipman alım satım işinin yapılmasında sahip olduğu know-how ve ticari sırları, konunun işletimi ve yürütümü için gerekli reklam, pazarlama, teknik değerlendirme prosedürleri ve marka kullanım hakkı hususlarında franchise alanlara lisans vermektedir.

(7) Sözleşme uyarınca; franchise alan, işlettiği her bir ofis ve/veya işyeri başına, bir defaya mahsus başlangıç ücreti ile her sattığı ikinci el traktör ve ekipman başına belirlenecek bir orandaki bedeli ödemekte; bunun karşılığında franchise veren tarafından belirlenen prosedürlere uymak kaydıyla, söz konusu marka altında, New Holland 2 İkinci El Web Sitesi'nden de yararlanarak ikinci el araç alım satımı gerçekleştirmektedir.

(8) Başvuru sahibi tarafından; TÜRK TRAKTÖR ve franchise alanlar arasında imzalanmış olan

15-02/10-8

Sözleşme'nin temelini oluşturan ikinci el sisteminin amacının, bayiler tarafından ikinci el işinin profesyonelce yönetilerek, ikinci el stoklarının daha kolay nakde çevirmesini ve tüketicilerin bütçelerine ve kullanım amaçlarına uygun ikinci el traktör ve ekipmanı kurumsal güvenceyle satın alabilmelerini sağlamak olduğu bildirilmiştir.

- (9) Diğer yandan bildirim formunda, söz konusu ikinci el sisteminin önemli unsurunun ikinci ele ilişkin "web sitesi" olduğu belirtilmiştir. Yapılan bildirimde, yetkili bayilerin marka ayrımı olmadan ikinci el traktör ilanlarını yükleyebildiği ve müşterilerin bu ilanlara ulaşabildiği bir web sitesi tasarlandığı ifade edilmiştir.
- (10) Bildirim formuna göre, Sözleşme'ye konu sistemin bir diğer önemli unsuru ise "garanti"dir. TÜRK TRAKTÖR'ün Tur Asist Yardım ve Servis Ltd. Şti. (Tur Asist) ile yapmış olduğu işbirliği çerçevesinde ikinci el New Holland traktörlerinin garantörünün arka planda Tur Asist olacağı, ikinci el garanti projesinin başlangıçta sadece New Holland 3S bayilerinde faaliyete alınacağı ve 10 yaş ile 7000 saate kadar olan belirli New Holland marka traktörlerde uygulanacağı ifade edilmektedir.
- (11) Sözleşme'ye konu franchise sisteminin üçüncü önemli unsurunun ise "finans" olduğu belirtilmiş ve ikinci el müşterilere finansal alternatifler sunularak ikinci el satışının destekleneceği belirtilmiştir. Bildirim formuna göre; müşterilere özel faiz oranları, özel vadeler ve özel geri ödeme seçenekleri sunabilmek amacıyla finansal kuruluşlarla görüşülmektedir.
- (12) "Bayi marka kimliği" ise ikinci el sisteminin dördüncü unsurudur. Bu çerçevede, bildirim formunda, ikinci el işinin sıfır traktör işinden ayrı yönetileceği bildirilmiştir.

G.3. Değerlendirme

G.3.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

- (13) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasında; *"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır..."* hükmüne yer verilmiştir.
- (14) İşbu dosya kapsamında inceleme konusu olan Sözleşme, franchise veren konumundaki TÜRK TRAKTÖR ile franchise alanlar arasında imzalanmış olan bir dikey anlaşma niteliğindedir. Yapılan incelemede, franchise alanlara; Sözleşme'nin 7. ve 10. maddeleri ile sözleşme süresi boyunca ve sözleşmenin bitiminden sonraki bir yıllık dönem için rekabet yasağı getirildiği belirlenmiştir. Bu düzenlemeler çerçevesinde franchise alanlara getirilen kısıtlamalar, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında dikey sınırlamalar olarak değerlendirilmektedir.
- (15) Yapılan bildirimde, söz konusu başvurunun öncelikle "menfi tespit" kapsamında değerlendirilmesi, menfi tespit talebinin reddedilmesi halinde başvuruya muafiyet tanınması talep edilmektedir.
- (16) Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 184. paragrafında Franchise anlaşmalarındaki rekabet etmeme yükümlülüğü konusunda *"(ii) Franchise alanın satın aldığı mal ve hizmetlerle ilgili olarak rekabet etmeme yükümlülüğü, bu yükümlülüğün franchise ağının ortak kimliğini ve prestijini korumak bakımından gerekli olduğu hallerde Kanun'un 4. maddesinin kapsamı dışındadır. Böyle bir durumda, rekabet etmeme şartının süresi de, franchise anlaşmasının süresini aşmadığı takdirde 4. madde kapsamında bir sorun yaratmayacaktır."* ifadeleri yer almaktadır.
- (17) Bu doğrultuda başvuru konusu dikey ilişki ile bayi üzerine getirilen, Sözleşme'nin 10. maddesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hüküm değerlendirildiğinde, bahse konu dikey anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti

15-02/10-8

sınırlayıcı nitelikte olduğu, bu nedenle Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi alamayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

G.3.2. 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (18) Yapılan bildirim kapsamında, 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyet değerlendirmesi yapılmıştır.
- (19) İşbu başvuruya konu dikey anlaşmanın mezkur Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanabilmesi için, sağlayıcının öncelikle ilgili ürün pazarındaki pazar payının %40'ı aşmaması gerekmektedir. Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, TÜRK TRAKTÖR'ün ikinci el traktör ve ekipman alım-satım hizmetleri pazarında daha öncesinde herhangi bir faaliyetinin bulunmadığı, dolayısıyla kurmuş olduğu franchise sistemi ile pazara yeni girdiği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, söz konusu bildirimde 2002/2 sayılı Tebliğ'de belirtilen pazar payı kriteri sağlanmaktadır.
- (20) 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde, seçici dağıtım sisteminde perakende seviyesinde faaliyet gösteren sistem üyelerinin son kullanıcılara yapacakları aktif veya pasif satışların kısıtlanması, anlaşmayı grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran sınırlamalardan biri olarak sayılmaktadır. Ancak, mezkur Sözleşme kapsamında aktif veya pasif satışları kısıtlayıcı herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.
- (21) Bununla beraber, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin (a) bendi, alıcıya getirilen belirsiz süreli veya beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüklerini muafiyet kapsamı dışında bırakmaktadır. Mezkur Tebliğ'in 5. maddesinin (b) bendi ise anlaşmanın sona ermesinden sonraki döneme ilişkin olarak, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüklerini ancak aşağıdaki dört şartın bir arada varlığı halinde muafiyet kapsamına dahil etmektedir:
- a) Anlaşma konusu mal ya da hizmetlerle rekabet halindeki mal ve hizmetlere ilişkin olması,*
b) Anlaşma süresince alıcının faaliyette bulunduğu tesis ya da arazi ile sınırlı olması,
c) Sağlayıcı tarafından alıcıya devredilen know-how'ı korumak için zorunlu olması,
d) Anlaşmanın sona ermesinden itibaren bir yılı aşmaması.
- (22) Bildirim Formunda sözleşme süresinin bir yıl olduğu belirtilmektedir ve anılan Sözleşme'nin 5. maddesinde belirlenen sözleşme süresi, taraflarca yazılı olarak bildirilip kabul edilmedikçe uzamayacaktır. Anılan düzenleme uyarınca, Sözleşme'nin yenileneceğinin yazılı olarak bildirilip karşı tarafça da yazılı olarak kabul edilmiş olması kaydıyla, Sözleşme yürürlükte bulunduğu süre zarfında yapılan/yapılacak değişiklikler ile birlikte bir yıl süreyle uzayacaktır.
- (23) Sözleşme'nin 10. maddesi ile yetkili bayilere (franchise alanlara) getirilen rekabet yasağı, sözleşme konusu ve sözleşme konusu ile doğrudan veya dolaylı olarak benzer nitelik taşıyan işlerle sınırlandırılmıştır. Bununla beraber aynı madde çerçevesinde, TÜRK TRAKTÖR'ün franchise sistemi çerçevesinde yetkili bayilerine devredeceği know-how'ı korumak amacıyla franchise alanlara getirdiği rekabet yasağının, sözleşmenin sona ermesinden sonraki bir yıllık süre boyunca da, franchise alanın faaliyette bulunduğu tesis ya da arazi ile sınırlı olacak şekilde uygulanacağı anlaşılmaktadır.
- (24) Bu çerçevede, sözleşmenin sona ermesinden sonraki döneme ilişkin olarak alıcıya getirilen söz konusu rekabet yasağı 2002/2 sayılı Tebliğ'de sayılan tüm şartları sağlamaktadır.
- (25) Yukarıda yer verilen değerlendirmeler çerçevesinde, bildirim konusu sözleşmenin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamındaki grup muafiyetinden yararlandığı kanaatine varılmıştır.

15-02/10-8

H. SONUÇ

(26) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.'nin yetkili bayileriyle imzalanacak "New Holland 2 İkinci El Traktör ve Ekipman Satıcılığı Franchise Sözleşmesi"ne, çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığına,
2. Bununla birlikte söz konusu sözleşmenin 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.